

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи

РІВНЕ - 2023

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра теорії і методики виховання РДГУ
Регіональний комплексний Науково-методичний центр
інноваційних технологій освітнього процесу РДГУ
Факультет соціальної та психологічної освіти
Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра педагогіки та методики початкової освіти
Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

Електронний збірник матеріалів

**Всеукраїнської науково-практичної
*Інтернет-конференції***

**«Підготовка майбутніх педагогів
до виховної діяльності
в освітньому просторі НУШ:
досвід, реалії, перспективи»**

12 травня 2023 року

Рівне – 2023

Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи: електронний збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Рівне: РДГУ. 2023. 287 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 6 від 25 травня 2023 р.)

Вашій увазі пропонуються матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: досвід, реалії, перспективи».

ЗМІСТ

Петренко О. Б. Підготовка майбутніх педагогів до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ: актуалізація проблеми.....	8
Кравченко О. Виховна діяльність зі студентською молоддю.....	12
Білавич Г. В., Притуляк Т. В., Скоропад М. І. Підготовка майбутніх учителів до виховання дітей як гуманістів засобами літературної спадщини Василя Сухомлинського.....	18
Баліка Л. М. Особливості впровадження дисципліни «Діяльність вихователя групи подовженого дня в умовах НУШ» в освітній процес ЗВО.....	25
Ваколюк А. М. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до наскрізної виховної діяльності...	29
Войтовська А. І. Професійна підготовка майбутніх педагогів до педагогічної діяльності.....	35
Карпич І. О. Діяльність працівників соціальної сфери з профілактики булінгу в закладах інтернатного типу.....	39
Левченко Н. В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молоддю.....	43
Маковійчук О. В. Підготовка майбутніх вчителів до екологічного виховання молодших школярів на уроках дизайну і технологій.....	47
Матрос О. О. Нормативно-правове забезпечення регламентації інтеграції дітей з інвалідністю в просторі НУШ.....	52
Моргай Л. А. Нова українська школа.....	58
Поліщук І. В. Підготовка учителя Нової української школи: актуалізація ідей Т. Д. Дем'янюк.....	64
Стельмашук Ж. Г. Формування готовності майбутнього вчителя початкових класів до вирішення педагогічних ситуацій і задач в освітньому процесі НУШ.....	67
Цуркан Т. Г., Цуркан Н. Г. Розвиток пізнавальної	73

активності молодших школярів.....	
Гоголь Т. В., Давидюк І. В. Підготовка майбутніх вчителів фізичної культури до виховної діяльності в освітньому просторі НУШ.....	79
Голя Г. М. Особливості післявоєнної підготовки вчителів Волині (на прикладі Луцького педагогічного училища).....	84
Дубовик К. Ю. Шляхи розвитку пізнавальної активності молодших школярів у сучасній початковій школі.....	87
Коваленко Н. І. Можливості розвитку обдарованої молоді в позашкільній освіті Польщі.....	94
Коваль К. Ю. Соціально-педагогічні умови взаємодії НУШ із сім'єю у полікультурному вихованні.....	98
Кузьмич А. О. Європейські авторські школи кінця ХІХ – поч. ХХ ст.....	102
Левчук Н. О. Формування гуманних взаємин учнів початкових класів як педагогічна проблема.....	106
Петренко І. Ф. Підготовка майбутніх педагогів до формування освітнього простору класної кімнати Нової української школи.....	111
Попова К. В. Формування полікультурної компетентності педагогів як запорука їх успішного функціонування в реаліях освітнього простору НУШ.....	114
Шульгач М. І. Участь викладачів кафедр педагогіки Рівненського державного університету у міжнародному проєкті «Фінська підтримка реформи української школи».....	116
Яремович М. А. Громадянськість майбутніх учителів початкових класів НУШ через призму оновлення національної системи освіти в умовах глобальних геополітичних змін.....	122
Бабич А. Я. Принципи виховання емоційної культури молодших школярів.....	126

Вітковська К. О. Інноваційні підходи в професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи.....	131
Войтович Т. В. Казка як засіб морально-естетичного виховання молодших школярів.....	137
Гаврилюк О. С. Педагогічні особливості формування моральних якостей дітей старшого дошкільного віку.....	141
Гомонець М. В. Особливості прояву конфліктної поведінки у дітей молодшого шкільного віку.....	146
Гордусенко М. В. Психолого-педагогічні особливості подолання стресових ситуацій дітьми молодшого шкільного віку.....	151
Демчук Д. О. Формування навичок здорового способу життя у молодших школярів.....	156
Колодич Т. В., Шалівська Ю. В. Організація виховної роботи з учнями початкової школи в умовах дистанційного навчання.....	163
Котух І. Я. Гурткова робота у розвитку творчих здібностей молодших школярів.....	167
Кравчук М. Ю. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи як педагогічна проблема.....	172
Маринич А. І. Роль національного виховання у формуванні особистості.....	176
Матвіюк А. С. Особливості індивідуальної роботи з молодшими школярами з девіантною поведінкою.....	178
Матюх О. А. Виховний потенціал музичного краєзнавства.....	182
Мельничук Л. Ю. Теоретичні засади забезпечення наступності дошкільної і початкової освіти.....	186
Ничипорчук Г. П. Дитяче об'єднання у виховній системі закладу загальної середньої освіти.....	194
Панчук Г. М. Феномен поняття «естетична культура» в сучасних психолого-педагогічних дослідженнях.....	198
Панчук І. О. Основні напрями та форми волонтерської діяльності.....	204

Пишняк М. М. Зміст національно-патріотичного виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах війни в Україні.....	212
Полюхович Г. С., Шалівська Ю. В. Самоосвіта як ефективний чинник професійного зростання майбутнього вчителя початкової школи.....	216
Правник Н. С. Проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації краєзнавчої роботи у педагогічній науці.....	220
Прокопчук Н. Я. Принципи роботи з «важкими дітьми» за В. О. Сухомлинським.....	227
Рижук О. С. Інтерактивні методики формування крос-культурних цінностей у виховній роботі з дітьми молодшого шкільного віку.....	237
Рожко О. С. Роль та особливості волонтерської діяльності з дітьми молодшого шкільного віку.....	241
Смітюх Н. М. Сутність поняття «емпатія» у психолого-педагогічних джерелах.....	245
Спасіба А. С. До проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до соціалізації учнів.....	248
Тарасюк Н. А. Виховний аспект позашкільної освіти.	254
Фелістович Т. М. Форми і методи добровільної діяльності з молодшими школярами.....	258
Філатова М. С. Формування в учнів початкової школи знань про пожежну безпеку у виховній позакласній роботі як психолого-педагогічна проблема.....	264
Шеремет Н. М. Особливості вищої педагогічної освіти Італії у другій половині ХХ століття.....	270
Богурський О. М. Формування почуття обов'язку та відповідальності учнів у процесі навчальної діяльності.....	278
Ісько Т. І. Формування математичної компетентності учнів у процесі навчально-пізнавальної діяльності.....	281
Снігур М. О. Виховання цінностей здорового способу життя учнів підліткового віку.....	283

3. Закон України «Про вищу освіту»: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: «К.І.С.», 2004. 112 с.

Войтович Т. В.,
здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 013 Початкова освіта
Рівненського державного гуманітарного університету

КАЗКА ЯК ЗАСІБ МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Розбудова нової української школи актуалізує проблему готовності педагогів до використання творів фольклору, особливо українських народних казок, у вихованні морально-естетичних почуттів молодших школярів, тим самим надаючи їй нового концептуального змісту [2, с. 55]. Як досить часто нарікають учителі, сучасні учні початкової школи не знають народних казок, які тривалий час передавали від покоління до покоління і формували вічні духовні цінності. Звичайно, причиною цього можна назвати телевізор, комп'ютер, планшет, інші гаджети, які замінили розповіді батьків; стали дуже поширені мультфільми закордонного виробництва [1, с. 24].

Перші записи українських народних казок були здійснені І. Срезневським (1829), М. Костомаровим (1843), І. Головацьким в альманасі «Вінок русинам на обжинки» (1847). Дослідження цього жанру розпочав Й. Бодянський книгою «Наські українські казки» (1835). Казки збирали,

обробляли, досліджували М. Максимович, П. Куліш, Д. Мордовець, К. Шейковський, М. Драгоманов, П. Чубинський та ін.

Так, П. Куліш видає «Записки о Южной Руси» (1857), частиною яких є казки. Відомий письменник І. Рудченко вважався першим видавцем збірника українських народних казок «Народні південно-руські казки» (1869–1870). Чималу кількість народних казкових матеріалів друкував у 60-х роках ХІХ ст. журнал «Основа».

Завдяки подвижницькій праці Б. Грінченка було видано «Етнографічні матеріали, зібрані в Чернігівській і сусідніх з нею губерніях» (Вип. I–III, Чернігів, 1895–1897), збірки казок, анекдотів для дорослих і для дітей.

Ганна Барвінок, Олена Пчілка, Леся Українка публікували казки в «Часописах для дітей» – «Дзвоник» та «Молода Україна». Завдяки саме їх подвижницькій праці збережені такі фольклорні твори: «Кривенька качечка», «Дивна сопілка», «Казка про Івашка», «Казка про коржика» [4].

Великий виховний потенціал закладено в зібранні казок І. Франка під назвою

«Коли ще звірі говорили». Видатний українець здійснив блискучу інтерпретацію всесвітньовідомої теми так званого плутовського роману про лиса, до якої ще в ХІІ столітті зверталися французькі, а пізніше й західноєвропейські письменники багатьох національностей [8].

Доречно буде згадати мудрі слова В. Сухомлинського: «Я поставив перед собою завдання вчити такого читання, щоб дитина, читаючи, думала. Читання має стати для дитини дуже тонким інструментом оволодіння знаннями і водночас джерелом духовного життя» [6, с. 18].

Формуванню ціннісних орієнтацій молодших школярів засобами усної народної творчості приділяли значну увагу педагоги і філософи. Так, останнє видання збірки творів для дітей В. Сухомлинського «Я розповім вам казку... Філософія для дітей», яку підготувала Ольга Сухомлинська, переконливо це доводить.

Дії персонажів казки захоплюють учня настільки, що він подумки стає її учасником. Зміст казки діти молодшого шкільного віку розглядають через призму хоч і невеликого, але вже достатньо чіткого власного досвіду, порівнюючи з діями своїх близьких: мами, батька, бабусі, дідуся або поведінкою сусідів чи героїв телепередач тощо.

Естетичний початок виявляється в ідеалізації позитивних героїв, яскравому зображенні «казкового світу», романтичним забарвленням подій.

Як наголошують учені, конкретно-образна форма казки може бути втілена в аналітичну проєкцію, і тут казка виступає у формі навчального засобу, який сприяє не тільки кристалізації абстрактно-логічного мислення, але й слугує синтезу ідеї та образу, предмета і знаку, почуття і думки. Завдяки цьому в школяра поглиблюється інтуїтивне, зрозуміле суб'єкту, яким є дитина, відображення дійсності, яке на рівні раціонального може бути для молодших школярів невиразним, аморфним [3]. Аналіз процесів їхнього мислення свідчить, що розвиток уяви полягає в переході від репродуктивних її форм до творчої раціональної переробки уявлень, від простого їх комбінування до логічно обґрунтованої побудови нових образів [5]. Тому розвитку репродуктивної уяви змісту казки в учнів початкової школи важливо надавати особливої уваги.

Казка, як вважав В. Сухомлинський, – це самою природою підготовлений «ключ» до почуттів дитини. Цей

жанр творчості є духовним трампліном до розширення емоційного раціонального світу людини, її позитивних цінностей. Саме казка, порівняно з іншими засобами фольклорного жанру, є найбільш дієвою у вихованні ціннісних орієнтацій молодших школярів [7].

Отже, роль літератури загалом і казки зокрема у формуванні особистості молодшого школяра була і залишається загальноновизнаною. Цей жанр виховує у своїх читачах любов до Батьківщини, повагу до праці, відчуття обов'язку тощо. Казки відкривають перед дитиною навколишній світ, розширюють рамки повсякденного життя, знайомлять з цікавими предметами тощо. Учителю початкової школи має бути твердо переконаним, що від нього безпосередньо залежить, чи зможе учень у подальшому стати творчою особистістю, високоморальною з вічними духовними цінностями.

Список використаних джерел

1. Безпарточна В. Роль казки в житті дитини. *Шкільний світ*. № 3. 2010. С. 24–25.
2. Гагарін М. Критерії добору українські народні казки для виховання морально-естетичних почуттів. *Початкова школа*. 2006. № 1. С. 55–58.
3. Захарчук З., Пищечкіна Т. Урок читання казки з використанням елементів театральної педагогіки. *Початкова школа*. 2001. № 12. С. 37–41.
4. Науменко Т. Методика і практика. *Початкова школа*. 2008. № 6. С. 19–22.
5. Савченко О. Дидактика початкової освіти. Київ: Грамота, 2012. 504 с.
6. Сухомлинський В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Вибр. тв.: У 5т. Київ: Рад. шк., 1977.

7. Сухомлинський В. О. Виховати людину. Вибрані твори: В 5 тт. Київ: Рад. школа, 1976.

8. Франко І. Я. Коли ще звірі говорили. Вибрані твори у 50-ти т. Т. 17. Київ: Наукова думка, 1993.

Гаврилюк О. С.,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Рівненський державний гуманітарний університет

ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сьогоднішній день проблема формування моральних якостей підростаючого покоління займає пріоритетне місце у розвитку особистості. Недостатній рівень моральної вихованості дітей у наш час – одна з нагальних проблем педагогіки. Формування моральних якостей людини необхідно починати саме у дитинстві, коли життєвий шлях лише починається.

Сучасна освіта має формувати всебічно розвинену особистість, яка у своїй діяльності керується принципами гуманізму, добра, милосердя та ін. Засвоєння перелічених принципів здійснюється у процесі морального виховання дітей вже з дошкільного віку. В українській етнопедагогіці значна увага приділялася проблемам морального виховання. А поняття «мораль» і «виховання» ототожнювали, бо лише про високоморальну людину можна сказати, що вона вихована. Актуальність і значущість проблеми морального виховання дошкільників підтверджується нормативно-правовими документами.